

Prezentare generala a operei Moara cu noroc de Ioan Slavici

Alaturi de Eminescu, Caragiale, Creanga, Slavici este un clasic al literaturii romanesti, completand fericit peisajul literar din a doua jumatate a sec. al XIX.-lea. Este defapt primul mare scriitor al Transilvaniei; este un creator complex, exceptional nuvelist, romancier, dramaturg, publicist si memorialist.

Contributia lui Slavici la dezvoltarea prozei romanesti:

Prin creatia lui Slavici proza romaneasca dobandeste o consolidare a dimensiunii realiste si o remarcabila deschidere spre psihologic.

1. Consolidarea dimensiunii realiste

Prin nuvelele si romanele sale Slavici a demonstrat necesitatea prezentarii realitatii asa cum este ea. Slavici respinge infrumusetarea, prezentarea idilica a satului romanesc.

De parte de imaginea samanatorista, satul lui Slavici este un spatiu tensionat din cauza inegalitatii sociale, un spatiu al rivalitatilor pentru avere. Cu Slavici se consolideaza reflectarea realista, obiectiva a realitatii rurale, ceea ce va constitui punctul de plecare al realismului obiectiv, impus de Liviu Rebreanu.

Agarbiceanu, referindu-se la contributia lui Slavici, la progresul realizat de acesta in reflectarea satului si a taranului, preciza: proza literara ardeleana isi are inceputul in nuvelele lui Slavici.

Slavici ofera o imagine autentica a satului romanesc, observat in momentele lui rituale: nasterea, nunta, sarbatorile, moartea. De exemplu in nuvela Padureanca Slavici descrie obiceiurile de la seceris; in nuvela Gura satului prezinta obiceiurile de la petit; in nuvela La crucea din sat descrie muncile agricole; in Moara cu noroc obiceiurile de Pasti; in nuvela Padureanca obiceiurile de la nunta si la inmormantare.

Slavici este atent si la spiritualitatea taraneasca concretizata in proverbe, zicatori, sentinte populare.

in concluzie, Slavici -prin nuvelele sale- realizeaza un tablou etnografic al satului ardelean, lipsit de orice intentie de idilizare.

2. Deschiderea spre psihologic

Slavici este primul scriitor, care demonstreaza ca sufletul taranului este un univers bogat si demn de interes.

Personajele lui Slavici nu sunt schematice, simple, primitive, ci sunt indivizi inzestrati cu o bogata

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

viata interioara, capabil de sentimente, trairi profunde. Slavici isi inzestreaza personajele cu complexitate psihologica, cu calitati si defecte, cu acel amestec de bine si rau, ce se afla la oamenii adevarati, dupa cum observa George Calinescu.

Slavici isi pune personajele in situatii limita cand trebuie sa aleaga intre sollicitati simultane, dar care se exclud reciproc (Ghita din Moara cu noroc). Asupra personajului se exercita constrangeri deformatoare ale partenerului, ale familiei sau ale satului (Gura satului). Din aceste situatii rezulta drame ale demnitatii si ale vanitatii (mandriei). Slavici este un maestru al analizei psihologice; stie sa urmareasca gradat instalarea crizei sufletesti si evolutia ei de la primele semne pana la punctul culminant.

Procedee ale analizei psihologice: acumularea lenta a faptelor (Moara cu noroc), descrierea celor mai fine mutatii sufletesti, notarea reactiilor fiziologice, monologul interior, dialogul conflictual, legatura dintre criza sufleteasca si cadrul natural, deplina motivare sociala si psihologica a dramelor. Slavici este creatorul nuvelei realiste-psihologice romanesti.

Moara cu noroc

Este o nuvela psihologica si realista remarcabila prin complexitatea personajului principal, prin compozitie, prin observatie psihologica si sociala.

A vedea in personajul principal doar un individ dezumanizat din cauza setei de bani ar insemna o simplificare nepermisa a nuvelei si a personajului, mai precis, o reducere a acestuia numai la una din laturile sale fundamentale. Personajul traieste o drama profunda a indeciziei, a imposibilitatii de a alege intre doua solutii simultane, dar contradictorii.

Personajul principal traieste si o drama a vanitatii ranite. impotriva parerii generale, Ghita nu este un om slab, dimpotriva, setea de bani o intampina o puternica rezistenta atunci cand este vorba de pierderea cinstei. Reactiile personajului, mai ales in a doua parte a nuvelei au la baza setea de razbunare asupra aceluia care l-a supus unor umilinte repetate.

Actiunea nuvelei este plasata in mediul ardelenesc in a doua jumatate a secolului al XIX.-lea. Atentia se concentreaza asupra lui Ghita, a carui evolutie este urmarita pe fundalul unei lumi stapanita de violeta, de crima si de coruptie.

inceputul nuvelei sta sub semnul intelepciunii populare, exprimate de mama Anei: omul sa fie multumit cu saracia sa, caci, daca e vorba, nu bogatia, ci linistea colibeii tale te face fericit, deci omul trebuie sa fie multumit cu rostul lui, sa nu-si schimbe locul si traditia de dragul bogatiei si al castigului usor. intreaga nuvela se conformeaza acestui principiu. Esenta nuvelei o reprezinta zbaterea dramatica a personajului principal, lupta acestuia cu sine insusi si cu ceilalti.

La inceputul nuvelei Ghita apare ca un om harnic si cumsecade, care trudeste din greu pentru

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

intretinerea familiei; nemulțumit de condiția sa, el dorește sincer să-și schimbe viața, să trăiască altfel: să carpească și mai departe cizmele oamenilor, care umbla toată săptămâna în opinci ori desculți, iară dacă duminică e noroi își duc cizmele până la biserică, și să ne punem pe prispa casei la soare, privind eu la Ana, Ana la mine, amândoi la copilas, iară d-ta la tustrei. Iacă liniștea colibeii.

Împotriva sfaturilor soacrei, Ghita hotărăște singur să se mute la Moara cu noroc pentru a face avere; deși locul e rău, izolat, în calea talharilor, Ghita hotărăște tot singur și își asumă toate riscurile. Stăbilit la han, prin harnicia sa, reușește să transforme locul neprimitor într-un popas plăcut pentru călători. Ghita dovedește în același timp și o capacitate de adaptare.

După o scurtă perioadă de mulțumire și de prosperitate, Ghita descoperă că adevăratul stăpan al locurilor este Lica Samadaul. Primul semn îl pune pe gânduri: porcarii lui Lica vin, mănâncă, beau și pleacă fără să platească; Ghita nu este un om slab, el intuiește ce-l așteaptă și se pregătește de rezistență morală, cumpărându-și pistoale, aducându-și câini și tocmind o slugă.

Chiar de la prima întâlnire cu Lica își da seama de adevăratele intenții ale acestuia și refuză orice colaborare: Eu nu stau aici ca să țin seama despre cei ce vin și trec și așa nici nu-i prea știu. Este însă repede redus la tăcere și silit la colaborare de Lica Samadaul, care îi ia toți banii sub formă de împrumut; lui Ghita nu-i rămân prea multe posibilități, pentru că denunțându-l pe samadau și-ar putea pierde banii.

Prima greșeală a lui Ghita este acceptarea grăsunilor trimisi de Lica. Treptat, carciumarul face tot mai multe compromisuri; el ajunge astfel la încrucisarea unor motivații puternice, dar opuse: pe de o parte dorința de a rămâne om cinstit, dar sărac, iar pe de altă parte tentația câștigului ușor, dar care înseamnă pierderea cinstei.

Carciumarul începe un joc al disimularilor: pe față îl informează pe Lica, dar în ascuns ia legătura cu jandarmul Pinte. El își propune să-și facă acest joc 2-3 ani, până strânge ceva avere. Socoteala sa este greșită: el năsi da seama că Lica cere totul, o supunere deplină și necondiționată. Asocieră cu răul nu se produce ușor, ci are consecințe profunde asupra carciumarului, care-și pierde liniștea sufletească, bucuria câștigului cinstit și seninătatea.

Carciumarul este chinat de remuscări; zbaterea sa este cu atât mai dramatică, cu cât el este conștient de decaderea sa. Carciumarul opune samadaului o rezistență susținută reacționând puternic împotriva umilirii: imi iai banii! Săți fie de bine! Mi-ai luat liniștea sufletului și mi-ai stricat viața: să-ti fie de bine! Dar să nu crezi că mă ții legat, să nu crezi că te prinde să mă iai în bătăie de joc!; Lica, nu crede că poți să mă ții de frică. Dacă ești om cuminte, caută să te pui la bună înțelegere cu mine.

Ghita își da seama de propria sa degradare morală prin asocierea cu samadaul; în discuțiile cu acesta răzbate un fel de revoltă neputincioasă împotriva celui mai tare: Nu te juca dar cu mine.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Gandeste-te ca tu m-ai facut sa nu mai am multe de pierdut si baga de seama sa nu mai pierd si cele ce am! Sa-ti fie frica de mine!

Devenind tot mai mult omul lui Lica, Ghita se schimba radical: dintr-un om sociabil, deschis, devine un om inchis in lumea propriilor sale ganduri, vesnic preocupat de propria sa familie. Din dorinta de asi opcroti familia el o tine pe Ana departe de problemele si gandurile sale; armonia, seninatatea, veselia dispar treptat din familia sa.

Ghita accepta sa schimba banii murdari ai lui Lica si sa-i dea informatiile necesare; el prinde gustul banului nemuncit si drept rezultat lacomia sa se amplifica tot mai mult. Prima lovitura morala o reprezinta luarea banilor de catre samadau; a doua implicarea sa in procesul impotriva lui Lica si a oamenilor sai. Ghita este nevinovat, dar aparitia la proces alaturi de porcarii banuiti de crima, il descalifica. Reputatia sa de om cinstit, autoritatea sa morala se prabusec; instrainat de propria sa familie, condamnat la dispretul oamenilor, umilit de repetate ori de samadau, Ghita incearca o apriga sete de razbunare impotriva samadaului.

El isi da seama foarte bine, ca datorita lui Lica a pierdut totul: multumirea castigului cinstit, linistea si fericirea familiei, respectul oamenilor; gestul sau din final, abandonarea Anei in bratele samadaului este in fond o incercare disperata de razbunare.

Din nou, socoteala sa este gresita, crezand ca femeia va rezista pana cand el va aduce pe jandarm pentru a-l prinde pe samadau cu dovezi compromitatoare asupra lui: Tare om esti tu, Ghita, grai Pintea pe ganduri. si eu il urasc pe Lica; dar n-as fi putut sa-mi arunc o nevasta ca a drept momeala in cursa, cu care vreau sa-l prind.

Uciderea Anei este pe fond o expresie a iubirii profunde pentru ca viata lor din acest moment ar fi fost imposibila.

Sfarsitul lui este o ilustrare a eticismului ardelean insensul ca Ghita a gresit tradandu-si traditia si parasind munca cinstita de dragul castigului usor, al banilor.

Lica Samadaul este un personaj la fel de complex si complicat. Fara indoiala are cateva calitati: inteligent, temerar, bun cunoscator al oamenilor, autoritar, voluntar, dar aceste calitati sunt puse in slujba raului.

Este un om tare, al carui scop este puterea, prin care sa-i supuna si sa-i manevreze pe ceilalti. Fata de Ghita adopta o adevarata tactica a domesticirii: ii oboseste adversarul prin asteptare prelungita, lasandu-l pe carciumar sa se framante, sa se macine in gol.

Ca o demonstratie de forta, isi trimite oamenii, care mananca, beau si nu platesc. Cand apare la han, intra pe usa din dos, sugerand astfel ca el este adevaratul stapan al locurilor: Aci, la Moara cu noroc, nu putea sa stea nimeni fara voia lui Lica: afara de arandas si afara de stapanire mai era si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

dansul care stapanea drumurile si in zadar te intelegi cu arendasul, in zadar te pui bine cu stapanirea, caci, pentru ca sa poti sta la Moara cu noroc, mai trebuie sa te faci si om al lui Lica.

Chiar de la prima discutie Lica ii pune in vedere lui Ghita ca trebuie sa colaboreze cu el: Ori imi vei face pe plac, ori imi fac rand de alt om la Moara cu noroc. Lica se autocaracterizeaza, dezvaluindu-si brutalitatea si cinismul: Eu sunt Lica, samadaulâ€¦ tu vezi un lucru: ca umblu ziua-n amiaza mare pe drumul de tara si nimeni nu ma opreste in cale, ca ma duc in oras si stau de vorba cu domni".

Bun psihlog, Lica intuieste slabiciunea carciumarului: Te stiu om, care tine la bani. Pentru a paraliza orice intentie de nesupunere, Lica ia toti banii carciumarului sub forma de imprumut. Faptele lui Lica sunt: inselaciune, furt, crima. El se conduce dupa un cod moral propriu in afara legilor si a statului.

in raporturile cu Ghita isi calculeaza cu atentie fiecare lovitura, lovind in demnitatea omului, in mandria barbatului, in autoritatea sa de sot si parinte, de stapan al hanului; si nu in ultimul rand in imaginea sa de om cinstit.

Lica urmareste o subordonare totala; treptat, el inlatura toate elementele pe care s-ar putea sprijini carciumarul, nelasandu-i decat o singura posibilitate: colaborarea cu Lica.

O demonstratie de forta este crima si procesul, care urmeaza; printr-o singura lovitura, Lica isi realizeaza mai multe scopuri: scapa de martori nedoriti (femeia, Buza-Rupta si Saila); il implica pe Ghita, care desi este nevinovat, prin aparitia sa la proces alaturi de porcarii banuiti de crima, se descalifica (pierde stima si increderea celorlalti); scapa nepedepsit, protejat de marii proprietari de turme de la oras.

Lica este un om crud pentru care a ucide un om este o fapta obisnuita: Acum sangele cald e un fel de boala, care ma apuca din cand in cand pentru ca tu nu stii incaâ€¦ ce grozava e placerea de a lovi pe omul care te suparaâ€¦

Pentru a-si realiza scopurile, Lica este in stare de orice. Pentru a-l lipsi pe Ghita de sprijinul familiei, ii atrage la inceput pe copii, si apoi pe Ana. Ana face si ea parte din planul de supunere totala a barbatului prin femeie. Aceeasi tarie de caracter o dovedeste si in final, cand dandu-si seama ca nu mai are nici o sansa, se sinucide.

Personajul exercita permanent o fascinatie diabolica asupra celor din jurul sau, acest lucru este intuit de Ana: â€¦e om rau si primejdios; asta se vede in ochii lui, din ranjetul lui si mai ales din cautatura ce are, cand isi roade mustata cu dintii. E om patimas, Ghita, si nu e bine sa te dai prea aproape de el.

Ana isi iubeste familia (sotul si copii) si sufera, cand Ghita nu-i impartaseste gandurile lui. Neglijata, ea iese treptat de sub influenta sotului pentru a intra sub fascinatia lui Lica. Desi la inceput il evita

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

pe Lica, intuind fondul rau al acestuia, traptat este impresionata de caracterul puternic si barbatia lui. Ea este o victima instrainata de sot, abandonata de Lica Samadaul.